

Posolstvo Svätého Otca Františka

k Svetovému dňu migrantov a utečencov 2016

17. január 2016

Migranti a utečenci sú pre nás výzvou. Evanjeliovou odpoveďou je milosrdenstvo

Drahí bratia a sestry!

V bule, ktorou som vyhlásil mimoriadny Svätý rok milosrdenstva som uviedol, že „existujú chvíle, keď sme ešte mocnejšie vyzývaní, aby sme svoj zrak upreli na milosrdenstvo a mohli sa tak sami stať účinným znamením Otcovho konania“ (*Misericordiae vultus*, 3). Božia láska totiž túži dosiahnuť každého. Tí, ktorí prijmu Otcovo objatie, sa stávajú podobným otvoreným a objímajúcim náručím, ktoré každému umožňuje cítiť sa milovaným ako dieťa a byť v ľudskej rodine „ako doma“. Tak môže Božia otcovská starostlivosť dosiahnuť všetkých. Je to ako s pastierom, ktorý sa stará o celé stádo, no zvlášť citlivo o potreby zranenej, unavenej alebo chorej ovce. Ježiš Kristus nám takto hovoril o Otcovi, aby sme pochopili, že sa skláňa k človeku doráňanému fyzickou alebo morálnou biedou, a o čo horší je jeho stav, o to väčšmi sa prejavuje Božie milosrdenstvo.

V našej dobe neustále silnejú migračné toky vo všetkých častiach planéty: utečenci a ľudia na úteku zo svojej vlasti sú výzvou pre jednotlivcov i skupiny a zároveň aj pre ich tradičný spôsob života, pričom občas narúšajú kultúrny a sociálny horizont, s ktorým prichádzajú do styku. Čoraz častejšie obeť násilia a chudoby opúšťajú svoje domovské krajiny a na ceste za svojím snom o lepšej budúcnosti podstupujú potupné zaobchádzanie obchodníkov s ľuďmi. Ak toto zneužívanie a strádanie počas cesty prežijú, musia v ďalšom čeliť prostrediu poznačenému podozrievaním a strachom. A napokon sa nezriedka stretnú s tým, že chýbajú jasné a uskutočniteľné nariadenia, ktoré by upravovali prijatie utečencov a postupy na ich integráciu v krátkom i dlhom časovom horizonte, zohľadňujúc práva a povinnosti všetkých. Dnes viac ako v minulosti evanjelium milosrdenstva apeluje na naše svedomie a bráni nám privyknuť si na utrpenie druhých, pričom nám naznačuje možné odpovede, ktoré sa zakladajú na teologálnych čnostiach – viere, nádeji a láske – a prakticky sa prejavujú v skutkoch duchovného a telesného milosrdenstva.

Vo svetle týchto skutočností som sa rozhodol, že Svetový deň migrantov a utečencov 2016 bude venovaný téme: *Migranti a utečenci sú pre nás výzvou. Evanjeliovou odpoveďou je milosrdenstvo.* Migračné toky sa medzičasom stali štrukturálnou skutočnosťou a prvý problém, ktorému musíme čeliť, sa týka prekonania krízovej fázy a vytvorenia priestoru pre programy, čo zohľadňujú príčiny migrácií a z nich plynúce zmeny a dôsledky, ktoré vtláčajú spoločnostiam a národom novú tvár. Tragické príbehy miliónov mužov a žien každodenne vyzývajú medzinárodné spoločenstvo stojace pred vzniknutými neakceptovateľnými humanitárnymi krízami v mnohých oblastiach sveta. Ľahostajnosť a mlčanie sú cestou k postoju spolupáchateľa, keď sa ako diváci prizierame smrti v dôsledku udusenía, námahy, násilia či stroskotania. Vždy totiž ide o tragédiu – či už v menšom alebo väčšom rozmere – hoci by bol zmarený čo len jeden ľudský život.

Migranti sú naši bratia a sestry, ktorí hľadajú lepší život ďaleko od chudoby, hladu, vykorisťovania a nespravodlivého rozdelenia zdrojov planéty, ku ktorým by mali mať všetci rovnaký prístup. Či nie je túžbou každého človeka zlepšiť si svoje životné podmienky a získať čestný a legitímny blahobyť, o ktorý by sa delil so svojimi blízkymi?

V tomto okamihu dejín ľudstva, ktorý je silno poznačený migráciami, nie je vôbec druhoradá otázka identity. Ten, kto emigruje, je totiž prinútený zmeniť viaceré veci, ktoré sú mu vlastné, a – hoci často proti svojej vôli – núti k zmene aj tých, čo ho prijali. Ako prežiť tieto zmeny, aby sa nestali prekážkou autentického rozvoja, ale boli príležitosťou pre skutočný, ľudský, spoločenský i duchovný rast, ktorý zároveň rešpektuje a podporuje hodnoty umožňujúce človeku byť viac človekom v správnom vzťahu s Bohom, s druhými i so stvorením?

Prítomnosť migrantov a utečencov je v skutočnosti vážnou výzvou pre rôzne spoločnosti, ktoré ich prijímajú. Musia totiž čeliť novým skutočnostiam, ktoré sa môžu javiť ako nevypočítateľné, ak nie sú náležite sprostredkované, riadené a regulované. Ako dosiahnuť, aby sa integrácia stala vzájomným obohatením, otvárala pred spoločenstvami pozitívne cesty a zároveň sa predišlo riziku diskriminácie, rasizmu, extrémnemu nacionalizmu a xenofóbie?

Biblické zjavenie nás povzbudzuje, aby sme sa ujímali cudzincov a túto požiadavku zakladá na vedomí, že tým otvárame dvere Bohu a v tvári druhého spoznáваме črty Ježiša Krista. Mnohé inštitúcie, združenia, hnutia, angažované skupiny, diecézne, národné i medzinárodné organizácie prežívajú prekvapenie a radosť z takéhoto sviatku stretnutia, vzájomnej výmeny

skúseností a solidarity. Spoznali totiž hlas Ježiša Krista, ktorý hovorí: „*Hľa, stojím pri dverách a klopem*“ (Zjv 3, 20). Napriek tomu sa neprestávajú množiť aj diskusie o podmienkach a hraniciach takéhoto prijímania cudzincov, nielen v rámci politiky jednotlivých štátov, ale aj v niektorých farských spoločenstvách, ktoré zisťujú, že je ohrozený ich tradičný pokojný a nerušený život. Ako inak môže Cirkev zoči-voči týmto otázkam konať, než dať sa inšpirovať príkladom a slovami Ježiša Krista? Evanjeliovou odpoveďou je milosrdenstvo.

V prvom rade je milosrdenstvo darom Boha Otca, ktorý nám zjavil vo svojom Synovi: milosrdenstvo prijaté od Boha v nás vyvoláva pocit radostnej vďačnosti za nádej, ktorá pred nami otvára tajomstvo vykúpenia Kristovou krvou. Táto nádej potom živí a posilňuje solidaritu voči bližným ako nevyhnutnú odpoveď na Božiu nezištnú lásku, „*rozliatu v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali*“ (Rim 5, 5). Každý z nás je skutočne zodpovedný za svojho bližneho: sme strážcami svojich bratov a sestier, kdekoľvek žijú. Starostlivosť o dobré osobné vzťahy a schopnosť prekonávať predsudky a obavy – to sú základné prísady pestovania kultúry stretnutia, aby sme boli ochotní druhým nielen dávať, ale aj od nich prijímať. Pohostinnosť totiž žije z dávania a prijímania.

Preto je dôležité hľadiť na migrantov nielen z hľadiska legálnosti alebo ilegálnosti ich stavu, ale predovšetkým ako na osoby, ktoré môžu prispieť k dobru a pokroku všetkých, ak sa chráni ich dôstojnosť, a zvlášť, ak zodpovedne preberú povinnosti voči tým, čo ich prijímajú, s úctou rešpektujú materiálne i duchovné dedičstvo hostujúcej krajiny, dodržia jej zákony a pomáhajú jej niesť bremená. Migrácie nemožno redukovať len na politické či legislatívne aspekty, alebo ekonomické dôsledky či len súčasnú prítomnosť rôznych kultúr na tom istom území. To všetko je len komplementárne vzhľadom na ochranu ľudskej osoby, podporu kultúry stretnutia a jednoty, pričom evanjelium milosrdenstva nás inšpiruje a povzbudzuje nachádzať tu nové cesty na obnovu a premenu celého ľudstva.

Cirkev stojí po boku tých, ktorí sa usilujú brániť právo všetkých na dôstojný život – predovšetkým naplnením práva nemusieť opustiť vlastnú krajinu – keď napomáhajú rozvoju ich domovskej krajiny. Tento proces musí zahŕňať v prvom rade potrebu pomáhať krajinám, z ktorých migranti a utečenci pochádzajú. Tak sa potvrdzuje, že solidarita, spolupráca, vzájomná medzinárodná závislosť a spravodlivé rozdelenie zemských dohier sú základné postoje, ktoré treba dôsledne a rázne uplatňovať – najmä v oblastiach, odkiaľ prichádzajú

davy migrantov – aby sa odstránila každá nerovnosť, ktorá vedie ľudí, či už jednotlivu alebo skupinovo, opustiť vlastné prírodné i kultúrne prostredie. V každom prípade je potrebné odvrátiť, podľa možnosti už v zárodku, odchody utečencov a exodus vyvolaný chudobou, násilím a prenasledovaním.

S ohľadom na to je nevyhnutné, aby bola verejná mienka korektne informovaná aj kvôli tomu, aby sa predišlo neoprávneným obavám a špekuláciám na úkor migrantov.

Nikto sa nemôže tváriť, že sa ho netýkajú nové formy otroctva, riadené kriminálnymi organizáciami, ktoré predávajú a kupujú mužov, ženy a deti ako nútené pracovné sily pre stavebníctvo, poľnohospodárstvo, rybolov alebo iné oblasti trhu práce. Koľko mladistvých je dnes násilne naverbovaných do armády, kde z nich robia detských vojakov! Koľko osôb sa dnes stáva obeťami obchodu s orgánmi, núteného žobrania a sexuálneho zneužívania! Pred touto nútenou kriminalitou utekajú dnešní utečenci, ktorí Cirkev a ľudské spoločenstvo vyzývajú, aby im umožnili uzrieť tvár Pána, „*Otca milosrdenstva a Boha všetkej útechy*“ (2 Kor 1, 3), v podanej ruke tých, čo ich prijímú.

Drahí migranti a utečenci, bratia a sestry! Pri koreni evanjelia milosrdenstva je stretnutie a prijatie druhého spojené so stretnutím a prijatím Boha: prijať druhého značí prijať samotného Boha! Nedajte si vziať nádej a radosť zo života, prameniace zo zakúsenia Božieho milosrdenstva zjavujúceho sa v ľuďoch, ktorých stretnete na svojich cestách! Zverujem vás Panne Márii, Matke migrantov a utečencov, a sv. Jozefovi – oni rovnako zažili horkosť emigrácie v Egypte. Do ich príhovoru odporúčam aj tých, ktorí svoje sily, čas i zdroje venujú či už pastoračnej alebo sociálnej starostlivosti o migrantov. Všetkým zo srdca udeľujem svoje apoštolské požehnanie.

Vo Vatikáne 12. septembra 2015, na spomienku Najsvätejšieho mena Panny Márie

FRANTIŠEK